

Velkommen til veiledning

19. februar 2025

Utviklingscenter for
sykehjem og hjemmetjenester

NORDLAND

Nettverk Utviklingshemming: Helgeland

Nordfylket

Veiledning og forventninger

«*Veiledning er en utviklingsorientert samtale der formålet er å bidra til refleksjon og ettertanke gi hjelp til å gjøre kvalifiserte valg som vil kunne føre til endring og forbedring. Det karakteristiske er at samtalen gjennomføres i atmosfære preget av gjensidig tillit og er preget av støtte og utfordring*».

-Mathisen og Høigaard (2023), *Veiledningsmetodikk*.

Forslag til rammer: metodikk fra [Reflekterende team](#)

- Kort gjennomgang av veiledningsnotatet.
- Definere fokus/velge tema for veiledning.
- Utforske tema for veiledning/utfordringen
- Veiledere tenker høyt rundt utfordringene og mulige løsninger knyttet til veilederen og modell for kvalitetsforbedring.
- Oppsummering. Fikk dere nye tanker, ideer, tenker dere nytt om mulige løsninger på problemet? **Hva vil dere gjøre nå?**
- Evaluering

Spørsmål fra veiledningsnotat

- Hva er status for prosjektet?
- Hvilket kapittel i veilederen er forbedringsområdet knyttet til?
- Hvilke aktiviteter har dere kommet i gang med?
- Hvor i modell for kvalitetsforbedring er dere?
- Hvilke verktøy fra modell for kvalitetsforbedring, veikart for tjenesteinnovasjon eller andre ressurser har dere brukt/eller vurderer dere å bruke?
- Hva fungerer bra så langt?
- Hvilke utfordringer har dere møtt?
- Hvilke utfordringer har dere knyttet til de overmodnede målene i prosjektet?

Bakgrunn for nettverket

USHT sitt samfunnsoppdrag:

...bidra til å styrke kvaliteten i helse- og omsorgstjenestene gjennom fag- og kompetanseutvikling og spredning av ny kunnskap, nye løsninger og nasjonale føringer.

Kvalitet i tjenesten til personer med utviklingshemming satsningsområdene og overordnet mål for samlingsrekken.

Ønske fra praksisfeltet

«Det gjelder livet» (Helsetilsynet, 2017) påpekte behov for kompetanseheving i tjenestene, og Nasjonal veileder skisserer hva kommuner skal, bør og kan gjøre for å utvikle tjenestene til det bedre.

Mål

Overordnet mål og endelig målgruppe:

Gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming og deres pårørende.

Mål og målgruppe for prosjektet:

Styrke fag- og tjenesteutvikling og kompetanseheving hos personell som yter tjenester til personer med utviklingshemming.

Fokusspørsmål

Motiverer og hjelper oss å holde fokus på det overordnede målet med prosessen

«Hvordan kan vi sammen skape...»

«Hvordan kan vi få til..»

- Overrasker
- Treffer følelsene og ønskene våre
- Bidrar til å løfte frem historier som bygger gode relasjoner
- Hjelper oss å se virkeligheten på nye måter

«Common purpose is the invisible leader»

Mary P.Follett

Hvordan kan vi sammen skape et nettverk som inspirerer og engasjerer, som bidrar til samhandling, erfaringsdelig og kompetanseheving på tvers og enda bedre tjenester til personer med utviklingshemming...?

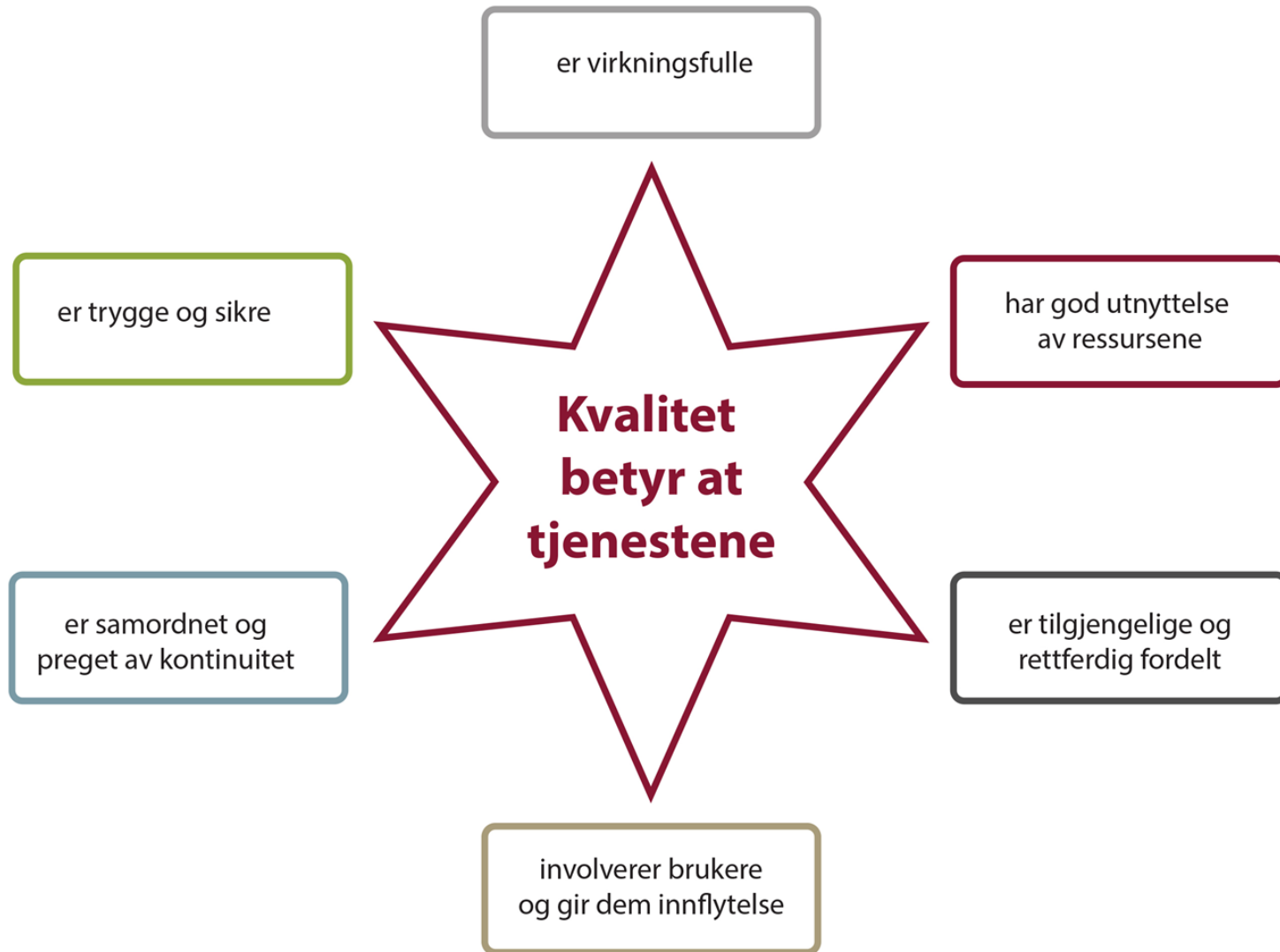

Ti gode råd til forbedringsarbeidet

- Jobb systematisk med kvalitetsforbedring.
- Bruk en [modell for kvalitetsforbedring, se f. eks. modell for kvalitetsforbedring \(helsebiblioteket.no\)](https://helsebiblioteket.no).
- Husk at både lederforankring og medarbeiderforankring er avgjørende.
- Start med å identifisere behov for forbedring - lytt til de som har skoene på!
- Kartlegg kompetansebehovet i tjenestene og lag en strategisk plan for kompetanseheving.
- Opprett referansegrupper, ta i bruk råd for funksjonshemmede, brukerpanel og liknende som kan hjelpe kommunen i å identifisere utfordringer.
- Alle involverte må delta; tjenestemottakere, pårørende, kommuneledelse, virksomhetsledelse, tillitsvalgte og habiliteringstjenesten i spesialisthelsetjenesten.
- Ikke finn opp kruttet på nytt - lær av andre kommuner!
- Lag en plan for gjennomføring av endringer.
- Sett i gang eller støtt opp om nettverk for fagansvarlige - deling av erfaringer, kunnskap, metoder, og verktøy er gull verd!

Kvalitet og kvalitetsforbedring

- Forandring som medfører bedre resultat sett med brukernes øyne
- Aktivitetene organiseres og utføres mer hensiktsmessig
- Forankret i kvalitetssystem

10 viktige faktorer for å lykkes

Prosess:

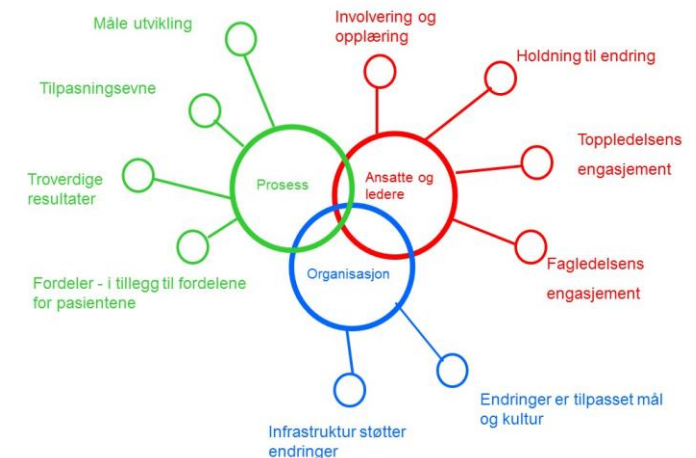
- Måle utvikling
- Tilpasningsevne
- Troverdige resultater
- Fordeler (gevinster) i tillegg til fordelene for pasientene

Ansatte og ledere:

- Involvering og opplæring
- Holdning til endring
- Toppledelsens engasjement
- Fagledelsens engasjement

Organisasjon:

- Infrastruktur støtter endringer
- Endringer er tilpasset mål og kultur

Kompleksitet

Cynefin framework by Dan Snowden

Modell for kvalitetsforbedring

5. Følge opp

Implementere ny praksis

Sikre videreføring

Dele erfaringene med forbedringene

Det vil ofte være nødvendig å gå tilbake til tidligere faser

4. Evaluere

Måle og reflektere over resultater

Vurdere om forbedringen er tilstrekkelig og eventuelt justere

3. Utføre

Prøve ut og tilrettelegge ny praksis

1. Forberede

Felles erkjennelse av behovet for forbedring

Forankre og organisere forbedringsarbeidet

Klargjøre kunnskapsgrunnet - forskning, erfaring og bruker kunnskap

2. Planlegge

Kartlegge behov og dagens praksis

Sette mål

Velge måleverktøy

Finne / utvikle forbedrings-tiltak

Felles erkjennelse av behovet for forbedring

- Innspill fra brukere
- Innspill fra ledere/medarbeidere
- Ny kunnskap, teknologisk utvikling
- Lover, krav, media
- Avvik, klager uønskede hendelser
- Nye faglige retningslinjer
- Endringer i brukeres behov, økonomiske rammer

1. Forberede

Felles erkjennelse av behovet for forbedring

Forankre og organisere forbedringsarbeidet

Klargjøre kunnskapsgrunnlaget - forskning, erfaring og brukerkunnskap

Forankre og organisere

- Ledelsen
- Fagmiljøet
- Medarbeidere
- Brukerne
- Andre involverte parter
- *Henger virksomhetsplan(er) og forbedringsarbeid sammen?*
- *Er pasienter, pårørende og medarbeidere trukket aktivt inn i diskusjonene om hvilke områder det er viktig å prioritere?*
- *Hvilke samarbeidspartnere berøres av forbedringsarbeidet?*

1. Forberede

Felles erkjennelse av behovet for forbedring

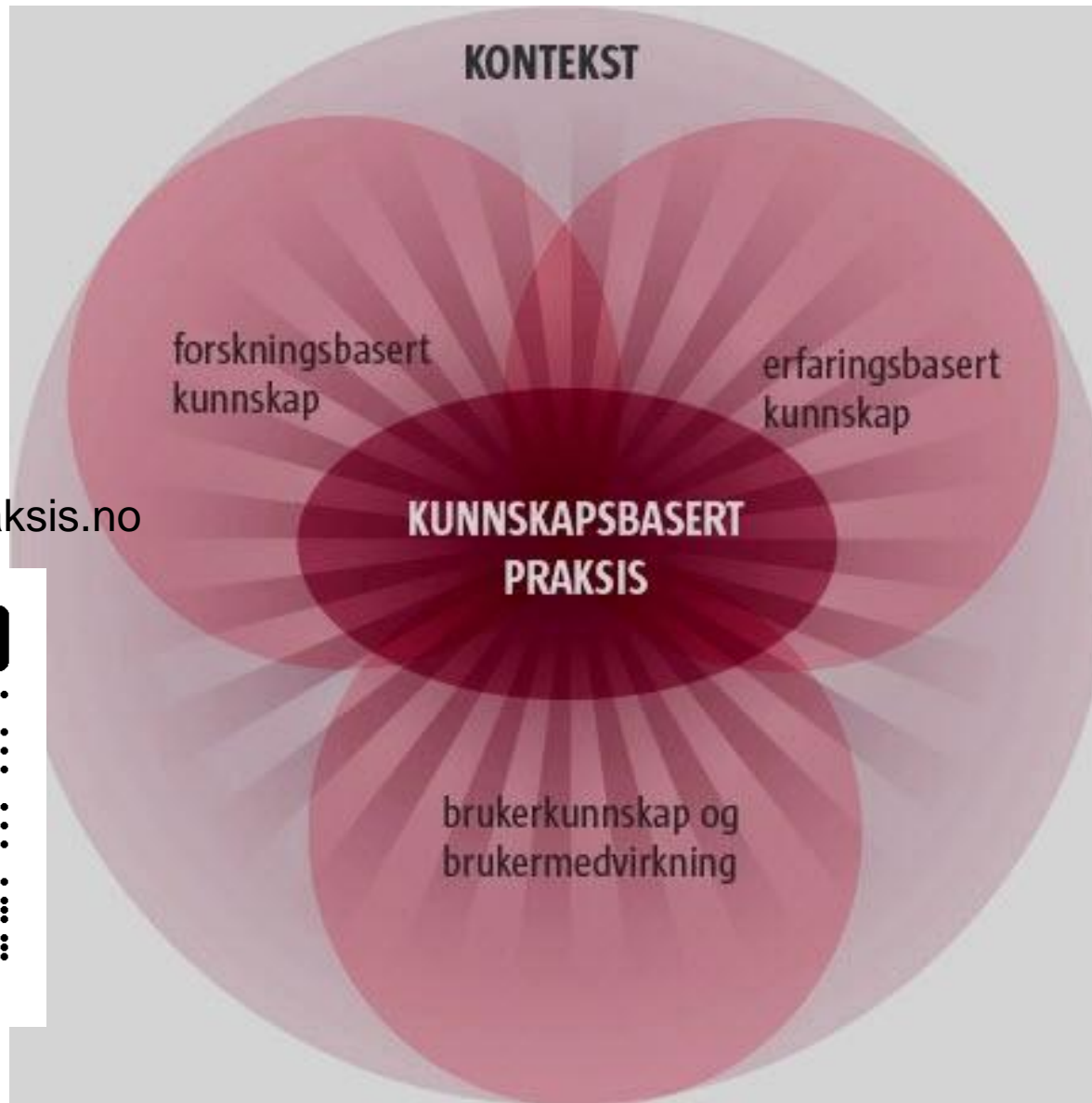
Forankre og organisere forbedringsarbeidet

Klargjøre kunnskapsgrunnlaget - forskning, erfaring og brukerkunnskap

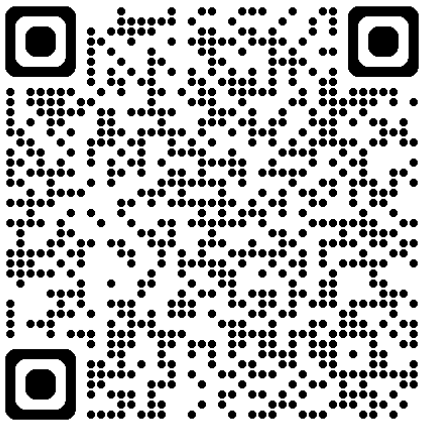

[Interessentanalyse og forankringsverktøy](#)

Klargjøre kunnskapsgrunnlaget: forskning, erfaring, brukerkunnskap

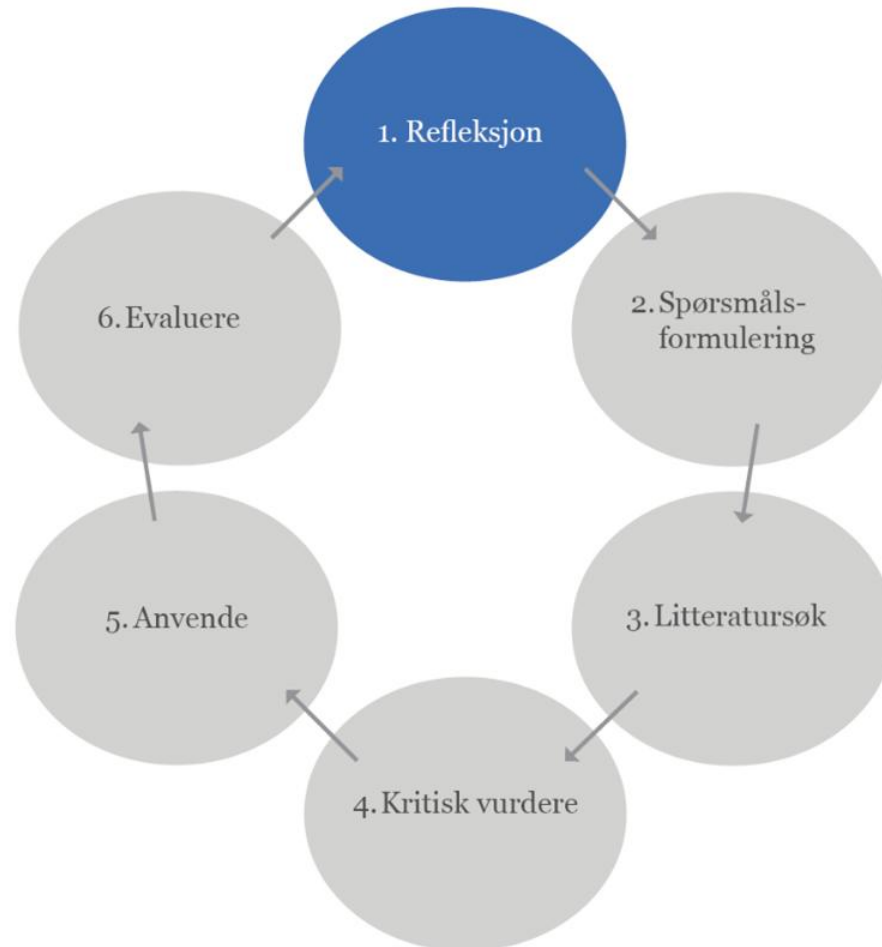
kunnskapsbasertpraksis.no

Refleksjon over egen praksis

Å reflektere over egen praksis er en forutsetning for å kunne praktisere kunnskapsbasert. Det at du stiller deg spørsmål om hvorfor du gjør ting er vesentlig.

[Film: «Hva er kunnskapsbasert praksis?»](#)

Fase 2: Planlegge

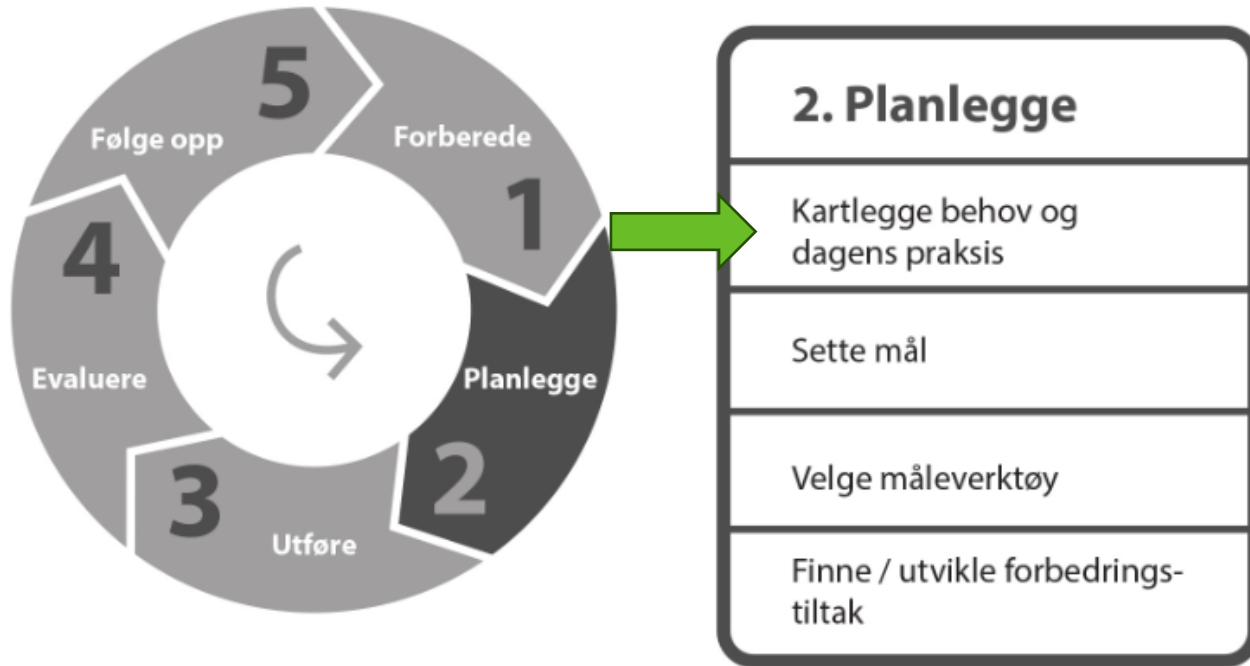
- * Finn ut av nåsituasjonen
- * Belys med målinger
- * Sett opp ønsket situasjon ved hjelp av kunnskapsgrunnlaget
- * Hvordan skal vi lukke gapet?

2. Planlegge
Kartlegge behov og dagens praksis
Sette mål
Velge måleverktøy
Finne / utvikle forbedrings-tiltak

Kartlegge behov og dagens praksis

-Hvilke endringer kan iverksettes for å skape forbedring?

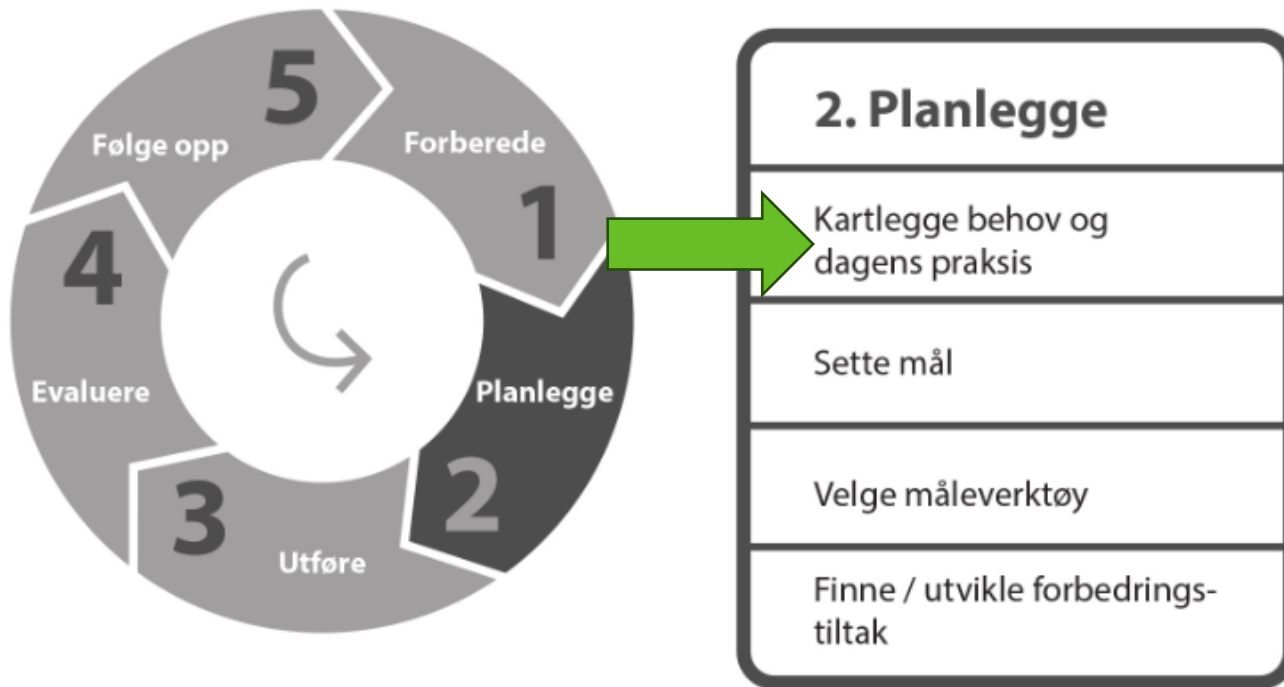

Hvor er vi?

Kartlegge dagens situasjon

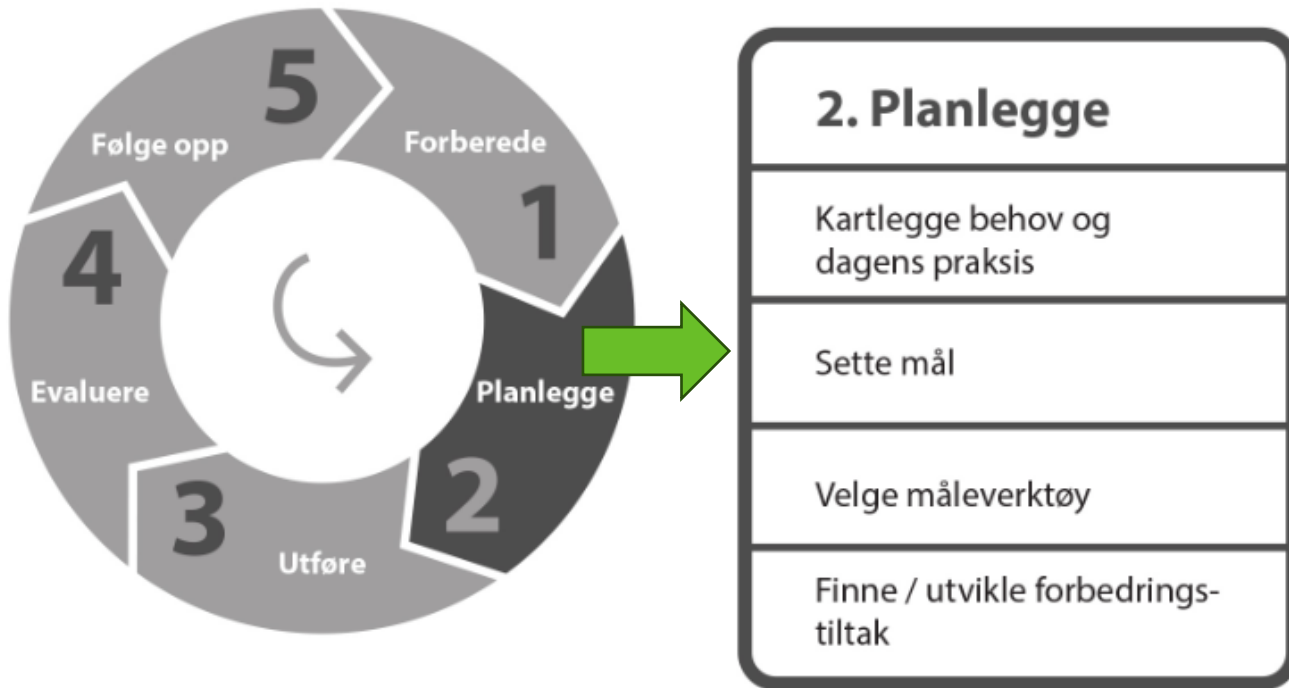
- Intervjuer
- Fokusgrupper
- Brukeropplevelser
- Historier
- [Tjenestereiser](#)
- Kartleggingsskjema veilederen
- [Innsikt \(KS\)](#)
- [Planleggingsverktøy \(KS\)](#)

Kartleggings skjema fra veilederen

Helsedirektoratets vurderingsskjema:
[Vurderingsskjema for kommuner_Veileder utviklingshemming \(2\).xlsx \(live.com\)](#)
Kartleggings skjema Kristiansand:
[Vurderingsskjema for veilederen-oppdatert mal.xlsx \(live.com\)](#)
Kartleggings skjema Ragna Ringdals Dagsenter:
[rrd_internkontroll iht veilederen \(2\)\(1\).xls \(live.com\)](#)

SMARTER mål: *Hvor skal vi?*

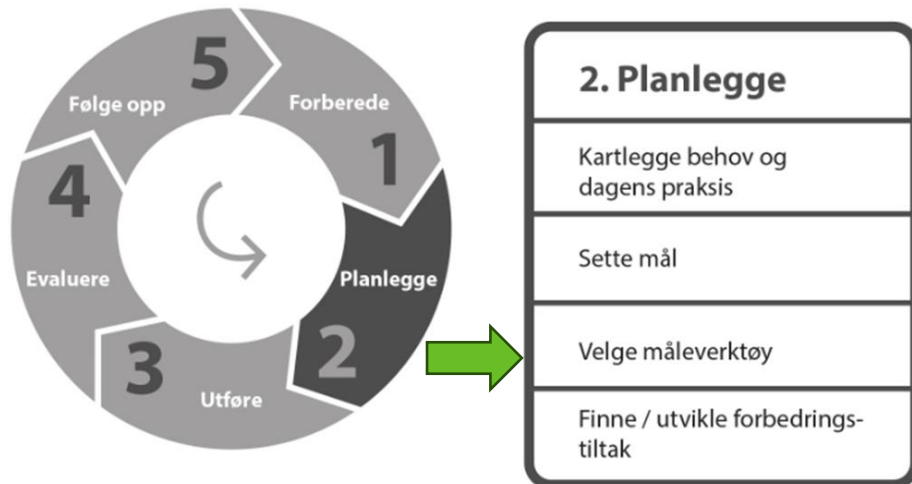
Spesifikke
Målbare
Ansporende/Attraktivt
Realistiske
Tidsbestemte
Enighet

Velge måleverktøy – måleplan

(Hvordan kan vi vite om en endring er en forbedring?)

Kvalitative

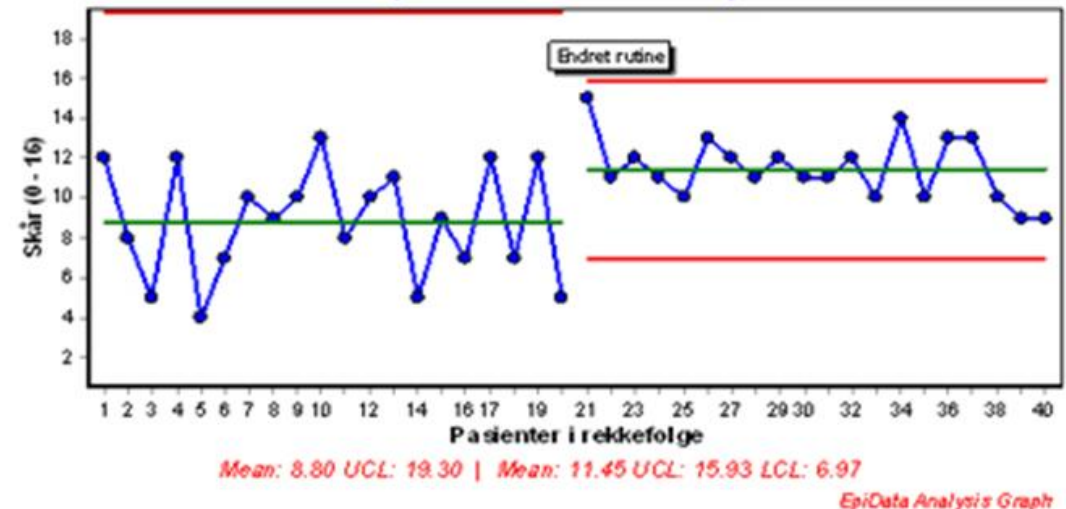
- Idèdugnad
- Flytskjema
- Affinitetsdiagram
- Intervju

Kvantitative

- Spørreundersøkelse
- Kvantifiserbare data
- Linjediagram/søylediagram

I-diagram - Skåring på screening for psykisk lidelse før og etter rutineendring
Pas. med rusproblemer henvist til ruspoliklinikk

Finne/utvikle forbedringstiltak

- Ideer og forslag samles inn bredt og systematisk
- Brukerperspektivet særlig viktig
- Tenk nytt og annerledes!?
- [Tjenestedesign?](#)
- [Kunnskapsbasert praksis](#)
- Anerkjennende intervju
- Kreative tankeprosesser/idedugnad
- Hvordan har andre løst de samme utfordringene?
- Tiltakspakker
- [Sjeklister og skåringsskjema](#)

2. Planlegge

Kartlegge behov og dagens praksis

Sette mål

Velge måleverktøy

Finne / utvikle forbedringstiltak

Å lære av våre suksesshistorier

Hvilke faktorer er tilstede når vi fungerer best?

Fortell om en hendelse der du opplevde å lykkes i møte med brukere eller pårørende..

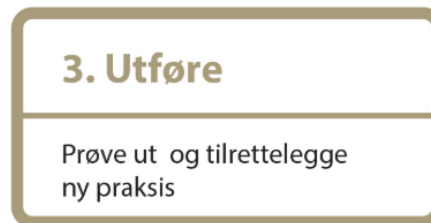
Hva var det som gjorde at situasjonen ble så vellykket?

- Hva bidro du med?
- Hvilke personlige styrker eller ressurser brukte du?
- Hva bidro kollegaene dine med?
- Hvilke rammefaktorer var tilstede?
- Andre faktorer som påvirket utfallet?

Fase 3. Utføre: Prøve ut og tilrettelegge ny praksis

- [Pilotere i liten skala](#)
  - Evaluere og justere
  - Gjenta inntil man er fornøyd
  - Implementere i større deler av organisasjonen
- God informasjon
  - Nødvendig opplæring
  - Tydelighet på hvem som skal gjøre hva og hvordan
  - Tidsplan og aktivitetsplan
  - Infrastruktur på plass
  - Endringslogg
  - Ledelsen følger opp at tiltak utføres som planlagt
  - Sjekkliste eller andre typer målinger for å se om endringer følges

4. Evaluere: Måle og reflektere

Er endringen en forbedring?

Måle på nytt:

- Kvantitative undersøkelser
- Kvalitative undersøkelser

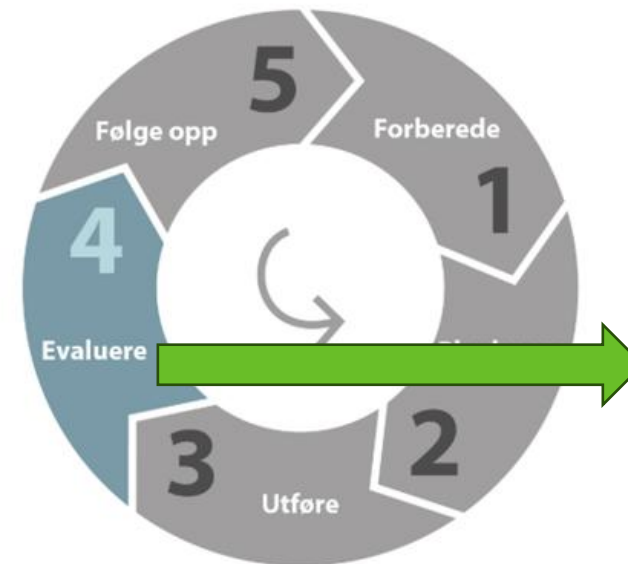

4. Evaluere
Måle og reflektere over resultater
Vurdere om forbedringen er tilstrekkelig og eventuelt justere

4. Evaluere: Vurdere og justere

Resultatene av målingene og tilbakemeldingene må synliggjøres og diskuteres både med ledelsen, brukere og medarbeidere

- Er målene nådd?
- Har vi gjort det vi skulle og virket det?
- Er det behov for ytterligere forbedringer?
- Behov for å følge pila tilbake til tidligere faser?
- Noe å hente på bedre forankring eller organisering?
- Noe i kulturen som motvirker forbedringene?
- Bør målene justeres?

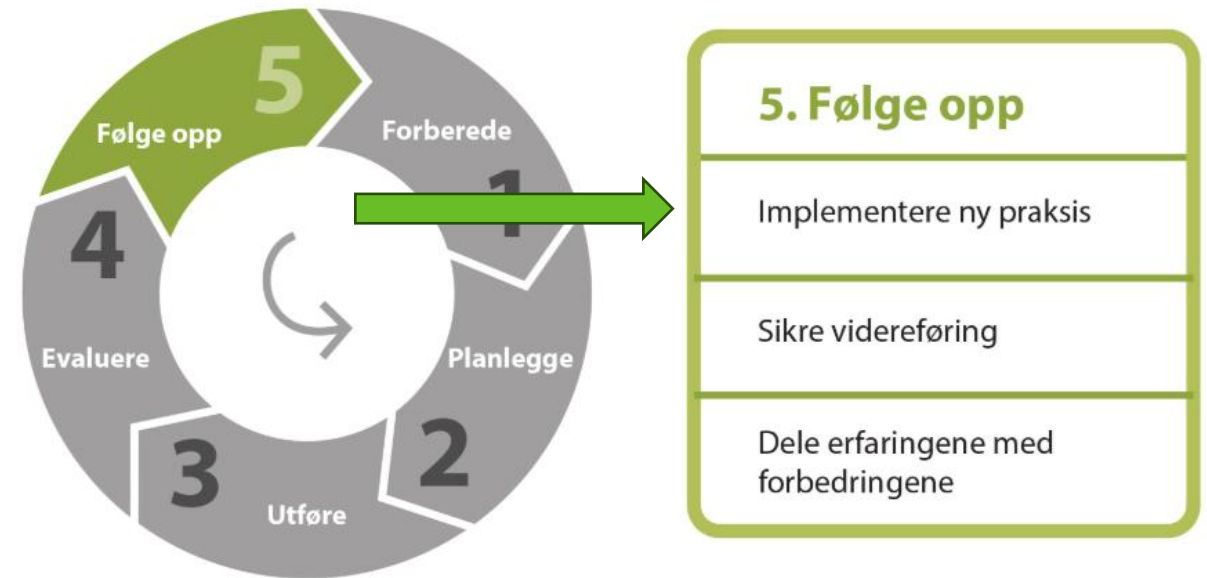
4. Evaluere

Måle og reflektere over resultater

Vurdere om forbedringen er tilstrekkelig og eventuelt justere

5. Følge opp

- Innføre forbedringer i vanlig drift
- Bygges inn i organisasjonens systemer og infrastruktur
- Oppdatere prosedyrer, opplæringsprogram, funksjonsbeskrivelser, rutiner.
- Kontinuerlig overvåkning
- Dele erfaringer
- Velge nytt forbedringsområde

[Plan for implementering s. 84-85](#)

[Overgang til drift](#)

[Ny praksis](#)

Kilder og ressurser

- [Kvalitetsforbedring – Helsebiblioteket](#)
- [Her kan du laste ned Forbedringsguiden - Itryggehender \(itryggehender24-7.no\)](#)
- [Veikart for tjenesteinnovasjon – KS](#)
- [Selvevaluering av organisasjonens kultur ift utvikling \(fhi.no\)](#)
- [Implementering av tiltak for barn og unges psykiske helse \(implementere.no\)](#)
- [Innovasjonsguiden - Nytt, nyttig, nyttiggjort – KS](#)
- Tanggaard, P. *Prosesslederboka. Lær å lede gode prosesser og møter.* Kommuneforlaget AS:2016. 9. opplag 2023.